

OPETUSMINISTERIÖ
Undervisningsministeriet

AJANKOHTAISTA
KORKEAKOULUTUKSEN
KEHITTÄMISESSÄ

Birgitta Vuorinen

Opintoasiainpäivät

28.9.2007 Rovaniemi

1. HALLITUSOHJELMAN KORKEAKOULU- JA TIEDEPOLIITTISIA LINJAUKSIA
2. KOULUTUKSEN JA TUTKIMUKSEN KEHITTÄMISSUUNNITELMA 2007 – 2012
3. KORKEAKOULUTUS EU:N ASIALISTALLA
4. KORKEAKOULUTUS POHJOISMAISELLA ASIALISTALLA
5. BOLOGNAN PROSESSI
6. AJANKOHTAISIA PROSESSEJA

1. HALLITUSOHJELMAN KORKEAKOULU- JA TIEDEPOLIITTISIA LINJAUKSIA

TYÖLLISYYTTÄ PARANNETAAN

- **Luovuus, osaaminen sekä korkea sivistystaso** ovat edellytys Suomen ja suomalaisten menestymiselle.
- Luomalla uutta, vahvaan osaamiseen pohjautuvaa ja tehokasta tuotantoa Suomi pystyy lisäämään työllisyyttä ja kasvua.
- Työvoimatarpeen ennakointia lisätään ja tehostetaan.
- Työperäistä maahanmuuttoa lisätään ja helpotetaan.
- Koulutuksesta valmistumista nopeutetaan. Ammatillisia valmiuksia vaille jääneiden osuutta ikäluokista supistetaan.
- Käynnistetään ammatillisen aikuiskoulutusjärjestelmän kokonaisuudistus.
- Aluepolitiikan painotuksia ovat elinkeino- ja yritystoiminta, osaaminen ja työvoima, palvelut ja yhteydet.
- Suurkaupunkipolitiikalla vahvistetaan kansainvälistä kilpailukykyä.⁴

INNOVAATIOKYKYÄ VAHVISTETAAN

- Talouden innovaatiokapasiteettia vahvistetaan strategisilla osaamispanostuksilla.
- Julkista tutkimus- ja kehittämistoiminnan rahoitusta lisätään. Tavoitteena julkisen ja yksityisen t&k -rahoituksen nousu 4 prosenttiin bkt:sta.
- Yliopistojen julkista perusrahoitusta lisätään ja tieteellisen toiminnan tukemiseen osoitetut lahjoitukset tehdään verovähennyskelpoisiksi.
- Innovaatio-organisaatioiden työnjakoa selkeytetään ja ohjelmien kokonaisuutta virtaviivaistetaan.
- Osakkeiden vuotuisia myyntituloja voidaan kohdentaa osaamista, innovaatioita ja talouden kasvua edistäviin investointeihin.

INNOVAATIOPOLITIikka

- Päähuomio koulutus-, tutkimus- ja teknologiapolitiikassa.
- Teknologisten innovaatioiden rinnalla korostetaan liiketoiminta-, muotoilu- ja organisaatioinnovaatioiden merkitystä.
- Hallitus valmistelee syksyn aikana **kansallisen innovaatiostrategian**.
- Huippututkimuksessa keskitytään kansallisesti tunnistettuihin vahvuuksiin.
- Strategiset huippuosaamisen keskittymät (SHOK) luodaan tiiviissä yhteistyössä yritysten kanssa.
- Innovaatioyliopisto toteutetaan.

INNOVAATIOPOLITIikka...

- Maan eri osien tutkimus- ja kehitysrahoitusta lisäämällä tuetaan tasapanoista aluekehitystä.
- Osaamiskeskusohjelmalla vahvistetaan alueiden innovaatioperustaa sekä elinkeinoelämän ja koulutus- ja tutkimusyhteisöjen yhteistyötä.
- Uusiutuvaan energiaan ja muuhun ympäristötekniikan tutkimus- ja kehittämistoimintaan panostetaan.
- Valtion sektoritutkimuksen uudistaminen.
- Yrittäjyystietoa ja yrittäjyysvalmiuksia lisätään eri tieteenalojen korkeakoulutuksessa.

KORKEAKOULU- JA TIEDEPOLITIikka KOSKEVIA LINJAUKSIA

- Korkeakoulujen koulutuksen ja tutkimuksen laadun parantamista sekä rakenteellista kehittämistä jatketaan.
- Tavoitteena on kansainvälisen huippuosaamisen lisääminen sekä alueellisesti vahvemmat ja vaikuttavammat korkeakouluyksiköt.
- Yliopistoja ja ammattikorkeakouluja kehitetään duaalimallin pohjalta ja korkeakoulusektorien työnjakoa selkeytetään.
- Yliopistojen oikeushenkilöasema uudistetaan.
- Innovaatioyliopisto toteutetaan ja yliopistokeskuksia kehitetään.

KORKEAKOULU- JA TIEDEPOLITIIKKAA KOSKEVIA LINJAUKSIA...

- Korkeakoulujen kansainvälistymiselle luodaan kansallinen strategia.
- Ulkomaille suuntautuva tilauskoulutus mahdollistetaan.
- Lukukausimaksukokeilu eräille kv-maisteriohjelmille käynnistetään.
- Yliopistojen perusvoimavaroja lisätään.
- Tulosohjauksessa painotetaan opetuksen ja tutkimuksen laatua ja vaikuttavuutta.
- Valtion tuottavuusohjelmaa tarkistetaan.

KORKEAKOULU- JA TIEDEPOLITIIKKAA KOSKEVIA LINJAUKSIA...

- Tekniikan korkeakoulutusta ja sen strategiaa uudistetaan.
- Eläinlääkärikoulutusta lisätään ja uudistetaan.
- Ammattikorkeakoulujen työelämäyhteyksiä ja aluevaikutavuutta vahvistetaan.
- Ammattikorkeakoulujen monipuolinen omistajarakenne säilytetään.
- Ammattimaista tutkijanuraa kehitetään.
- Apurahansaajien sosiaaliturva järjestetään.

2. KOULUTUKSEN JA TUTKIMUKSEN KEHITTÄMISSUUNNITELMA 2007 - 2012

TOIMINTAYMPÄRISTÖN MUUTOKSET

- **Globalisaatio**; elinkeinorakenteen muutos, maailmanlaajuiset markkinat
- **Väestökehitys**; koulu-, oppilaitos- ja korkeakouluverkon muutostarpeet, työvoiman riittävyys,
- **Työelämän muutos ja työvoiman kohtaanto-ongelma**; muuttuvat ammatit ja ammattirakenne
- **Kulttuurinen muutos**; kulttuurinen erilaistuminen

KEHITTÄMISEN PAINOPISTEET 1

TASA-ARVOISET KOULUTUSMAHDOLLISUUDET

- Korkea sivistystaso
- Koulutuksen maksuttomuus

KOULUTUKSEN LAATU

- Painopisteenä kaikilla koulutuksen tasoilla
- Perusopetuksessa tavoitteena mm. ryhmäkokojen pieneneminen ja tuki- ja erityisopetuksen vahvistuminen
- Korkeakoulutuksessa tavoitteena mm. opiskelija/opettaja –suhteen paraneminen ja tulosohjausjärjestelmän uudistaminen

KEHITTÄMISEN PAINOPISTEET 2

OSAAVAN TYÖVOIMAN VARMISTAMINEN

- Hyvä osaamis pohja peruskoulusta
- Kaikkien lahjakkuusreservien käyttö
- Opintoaikojen nopeuttaminen
- Aikuiskoulutuksen kokonaisuudistus
- Ennakoinnin kehittäminen
- Koulutuksen työelämävastaavuuden parantaminen

KEHITTÄMISEN PAINOPISTEET 3

KORKEAKOULUJEN KEHITTÄMINEN

- Duaalimallin pohjalta; toisistaan poikkeavat tutkinnot, tutkintonimikkeet ja tehtävät
- Tavoitteena kansainvälisen huippuosaamisen lisääminen ja vahvemmat ja vaikuttavammat korkeakouluyksiköt
- Laajamittainen yliopistoreformi; rakenteiden kehittäminen ja taloudellisen ja hallinnollisen autonomian lisääminen
- Tutkimuksen kehittäminen ja strategiset osaamispanostukset

KEHITTÄMISEN PAINOPISTEET 4

OPETTAJAT VOIMAVARANA

- Opettajankoulutuksen riittävyyden varmistaminen
- Opettajien työolosuhteiden parantaminen
- Osaamisen kehittämismahdollisuuksien parantaminen – täydennyskoulutuksen järjestämisvelvoite

KOULUTUSTASO JA KOULUTUSMÄÄRÄT

- Tavoitteena, että vuonna 2020 nuorista ikäluokista
  - 46 % on ammatillisen tutkinnon suorittaneita
  - 42 % on korkeakoulututkinnon suorittaneita
- Koulutustarjonnasta hiukan yli puolet olisi ammatillista koulutusta ja hieman alle puolet korkeakoulutusta
- Supistuvia aloja: kulttuuriala, humanistinen ja kasvatustieteiden ala, luonnontieteiden ala, luonnonvara- ja ympäristöala
- Laajenevia aloja: sosiaali-, terveys- ja liikunta-ala, tekniikan ja liikenteen ala

3. KORKEAKOULUTUS EU:N ASIALISTALLA

KORKEAKOULUTUS EU:N ASIALISTALLA

- LLP-ohjelma käynnistynyt, Erasmus 20 vuotta
- Erasmus Mundus –ohjelma vuosille 2009 – 2013 valmisteilla
- Neuvoston ja parlamentin suositus eurooppalaisesta tutkintojen viitekehyksestä lähellä hyväksymistä
- Komissio antoi elokuussa tiedonannon opettajankoulutuksen laadun parantamisesta kehittämisestä

KORKEAKOULUTUS EU:N ASIALISTALLA...

- Koulutus 2010-työohjelman väliraportointi meneillään
- Korkeakoulutuksen modernisaatio, sosiaalinen koheesio, koulutus/tutkimus/innovaatio ja tietoon perustuva päätöksenteko (evidence-based policy) Portugalin pj-kauden seminaariohjelmassa
- Aikaisemmin hankitun osaamisen tunnustaminen (ml. muualla kuin muodollisessa koulutuksessa hankitun osaamisen tunnustaminen)
- ECTS- ja DS laatuleimat
- EIT

4. KORKEAKOULUTUS POHJOISMAISELLA ASIALISTALLA

KORKEAKOULUTUS POHJOISMAISELLA ASIALISTALLA

- Strategiatyö
- Nordic Masters -yhteistutkinnot
- Uusi Nordplus-ohjelma 2008-2011 uudistuu ja avataan Baltian maille
- Korkeakoulutuksen, tutkimuksen ja innovaatiotoiminnan yhteyksiä tiivistetään

5. BOLOGNAN PROSESSI

BOLOGNAN PROSESSI – LONTOOSTA LEUVENIIN 2007 - 2009

- edistetään liikkuvuutta poistamalla maahanmuuttoon (oleskelu- ja työluvut), tutkintojen tunnustamiseen, taloudellisiin kannustimiin ja etuuksiin (esim. eläkejärjestelyt) liittyviä esteitä sekä lisäämällä yhteisiä koulutusohjelmia ja joustavia opinto-ohjelmia
- edistetään kolmannen syklin kehittämistä, erityisesti tohtoriohjelmien kehittämistä ja tohtoriopiskelijoiden aseman ja urakehityksen parantamista
- perustetaan kansainvälinen arviointitoimijoiden rekisteri E4-yhteistyössä (ENQA, ESIB, EUA, EURASHE) laaditun suunnitelman mukaisesti
- kootaan kansallisista asiantuntijoista koostuva verkosto, jonka tehtäväksi tulee jakaa tietoa apurahojen ja lainojen siirrettävyydestä sekä tunnistaa ja selvittää apurahojen ja lainojen siirrettävyyttä koskevia esteitä

BOLOGNAN PROSESSI...

- parannetaan liikkuvuutta ja sosiaalista ulottuvuutta koskevaa tiedonkeruuta ja indikaattorituotantoa Eurostudent-hankkeen ja Euroopan komission Eurostat-toimintojen yhteistyönä
- tehostetaan Bolognan prosessia koskevaa tiedotusta mm. sihteeristön ylläpitämien verkkosivujen kautta
- pyydetään ENIC- ja NARIC -verkostoja analysoimaan kansallisia tutkintojen tunnustamista koskevia tunnustamiskäytäntöjä ja levittämään hyviä käytäntöjä
- pyydetään Euroopan neuvostoa tukemaan viitekehysten rakentamiseen liittyvää tiedon ja kokemusten vaihtoa
- kehitetään tilanneraporttia
- keskustelu siitä, mitä tapahtuu vuoden 2010 jälkeen käynnistyy

6. AJANKOHTAISIA PROSESSEJA

AJANKOHTAISIA PROSESSEJA

Yliopistolaitoksen uudistaminen (OPM:n www-sivuilla):

- suuntaviivapaperi
- HE tilauskoulutuksesta
- rakenteellisen kehittämisen toimenpideohjelma keväällä 2008
- innovaatioyliopisto, muut strategiset yhteenliittymät

Tutkintorakenne:

- maisteriohjelmien ja ylempien ammattikorkeakoulututkintojen kehittäminen (mm. OPM:n asetuksen muutos)
- kansainvälisten yhteistutkintojen rakentaminen (seminaari 13.-14.12.2007 www.nbs2007.org)
- kolmannen syklin kehittäminen, tutkijanura (mahd. kv-seminaari syksyllä 2008)
- tutkinnonuudistuksen toimeenpanon arviointi 2010

AJANKOHTAISIA PROSESSEJA...

Opiskelijavalinnat: (seminaari marras-joulukuussa, ks. OPM:n sivut)

- yhteishaku, yliopistojen sähköinen hakujärjestelmä
- kansainvälisen rekrytoinnin tehostaminen (Funima)
- uudelleentarkastelu!

Opintoprosessit:

- toimet keskeyttämisen vähentämiseksi ja opintoaikojen lyhentämiseksi
- HOPS-käytäntöjen tehostaminen
- oppimistulosten kuvaaminen (tutkintojen viitekehys)
- AHOT käytäntöjen tehostaminen, työryhmän suositusten toimeenpano

(Osaamisen tunnustaminen –seminaari 3.12.2007 ks. CIMOn sivut)₂₈